ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 7 лютого 1937
Рік І. Ч. 5.
Ціна 15 гр.
Адреса:
Редакції й Адміністрації
Львів, Міцкевича ч. 11.

ПРАВДУ В ОЧІ

„Літопис Червоної Калини" друкував свого часу працю полк. Середи про „Отаманщину". Автор виводив перед очима читачів барвисті постаті „отаманів" нашого недавнього минулого, своє оповідання переплітав описами їх „подвигів" — одчайдушних, неймовірних, інколи таких, що ними — за словами Шевченка — старого Данте звесилити б можна.

Читаючи сильветки отих отаманів — не можна було обігнатися перед думкою: яка шкода, що не було в нас у той час Хмеля, залізної руки, що зуміла б тримати в карбах дисципліни отих людей, використати їх шалену енергію, їх безприкладну ініціятиву й одвагу — для творчого, організованого чину. Або, що не було бодай ідеї — морального наказу, щоб не дозволяв отим отаманам стрибати від союзника до союзника, робити те, що кожному з них зокрема забаглося й увисліді — нівечити здобутки революції й державного будівництва.

Зрадою своїм, зрадою своїй національній ідеї і безславною ганебною смертю кінчилася звичайно блискуча епопея майже кожного з тих отаманів. Майже зправила під кінець своєї карієри вони ставали маріонетками в руках різних сил — й московське Чека мало прекрасне поле для попису — для ламання моральної сили українства.

Але було колись — і минулого не вернути. Протеж здавалося, що отаманщина ота і її „герці" — всі оті „гуляйполя" й „пашковецькі республіки" навчать чогось прийдешні покоління, що спонукають їх гостро й суворо переглянути, прослідити джерела й причини всіх сумних явищ нашої визвольної боротьби — в тому й отаманщини, нашої новітньої руїни, — і дбати бодай про те, щоб воно не повторювалося в майбутньому, щоб ми не грузнули далі в помилках й анархії минулого.

Але так воно не сталося. Наша література — що повинна б тут вести перед — захоплена блискучою романтикою минулого — здебільша апотезує навіть отаманщину і її героїв. Наша історія — за малими винятками — ще й досі як слід не з'ясувала нам всього того, що ділося колись. І вкінці — наша політична думка, завданням якої використовувати досвід минулого для політичного діяння в сучасному й майбутньому — безсило й несвідомо тюпцює на місці, грузнучи в помилках, гріхах, а той злочинах минулого.

И у висліді... маємо те, що маємо. Анархія, розтіч, отаманщина в нашій сучасній громадській і політичній дійсності, „гуляйполя" і „пашковецькі республіки" в нашому національному т. зв. організованому життю.

Що гірше: все те починає охоплювати й сучасну українську молодь. Все більше явищ, що кажуть дуже боятися, що й вона схоче піти старими шляхами й забути те все, що казало й наказує їй оминати їх і прорубувати нові дороги крізь безпросвітню гущу сучасности.

Справа не в розбиттю тієї молоді на групи, світоглядові й політичні напрямки, що позначилося в нас останнім часом, і зприводу чого деякі громадські знахарі й політичні менери починають роздирати свої дряхлі шати.

Справа куди глибша. Моральна кріза ундівщини (ундівщина — це не тільки УНДО!) — її безпринциність і безхребетність, її політика „ні в кут, ні в двері", що стала підложжам, на якім росте й буяє отаманщина на місцях — проникає поволі в ряди молодої генерації.

Наслідки „гоцків-кльоцків" галицької партійщини, що „понадусе" ставить добро своєї групи й усіми доступними собі способами намагається вдержатися на поверхні громадського життя — не дали довго чекати на себе. Все більше отаманчиків і серед молоді, що під плащиком націоналістичної ідеї пробують поставити себе, коли вже не на верхах цілої нації, то бодай націоналістичного руху, що вважають себе єдиними викладниками правди і, горлаючи з Високого Замку, чи якого Сокаля чи Пацикова, хочуть, щоб їх усі конче бачили і подивляли... і слухали. Бо тільки вони, бо нема нікого понад них — вони ж альфа й омега — завершення всього.

Звернути їм по-дружньому увагу, переконувати їх — шкода заходу й труду. Вони ж як не вожді, то апостоли, а принаймні пророки. Поставити ж їх на своє місце, опреділити їх вагу й вартість — то вони, якщо не кинуться на вас із кулаками й лайкою, то напевно почнуть організувати свою „пашковецьку волость" і торощити націоналізм, або знайдуть спільну мову з його найбільш запеклими противниками.

Отаманчиків таких, чи пак вождів й апостолів родить — в силу різних обставин — все більше наша галицько-загумінкова дійсність. Кожен з них хоче виявлятися, кожен з них хоче говорити, проводити й наказувати. Кожен з них своїм найпершим правом вважає критикувати й нищити всіх і вся, хто не хоче їх признати.

На вибуяння цієї отаманщини серед молоді вплинуло багато причин. Про деякі ми вже згадали. Мали свій вплив на те й безвідповідальні чинники серед самої ж молоді, методи діяльности яких в багато випадках доводили й доводять до жахливої деправації молоді. Це треба ствердити, щоб з такими явищами, як отаманщина серед молоді, боротися безпощадно й у корені.

Наші слова напевно підхоплять різномасті партійні гешефтярі й знахарі й бандити пера, щоб бити ними усю молодь і розправлятися з націоналізмом і його визнавцями. Будуть цитувати й коментувати їх так, як це їм буде вигідно. Протеж це не звільняє нас від обов'язку говорити про те, боротися з усім тим, що загрожує анархією і моральним розкладом нашій молоді.

Завивати слова в гарні барвисті паперці, ховати голову в пісок перед фактами, що заіснують, тільки тому, щоб не сказати слова правди своїм і про себе — було б злочином.

І тому вертатися до тієї справи будемо — хоч і як воно не було б прикро і нам, і тим, кого воно заторкує, — називаючи речі по імени і, не вагаючися сказати правди в очі.

Того бо вимагає від кожного націоналіста майбутнє й перемога покоління, до якого належимо.

Богдан Кравців.

Знайте, що на „Просвіті" виросла вся наша національна сила. Пригадаймо собі всі наш обов'язок супроти „Просвіти" в 69 роковини. Складаймо пожертви на „Дар Просвіті" впродовж місяця лютого.

Sygn. VI. l. Pr. 18/37. – Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: T. Będaszewski i Dr. J Locker. w sprawie konfiskaty Nr. 3 czasopisma pt. „Hołos" z daty Lwów, dnia 24 stycznia 1934 r, do Sygn. VI. l. Pr. 18/37, — na posiedzeniu nie jawnym 26 stycznia 1937 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie pestanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 21 stycznia 1937 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopjsma pt: „Hołos", Nr. 3 z daty Lwów, 24 stycznia 1937 r. zawierającego w artykule pt: „Dwi ricznyci" a), w ustępie od słów: „i prosiakaw w kist" — do słów: „monolitnu ciłist", b) w ustępie od słów: „I w tim wsim" do słów: „dalsze wpered", — c) w ustępie od słów: „i tych herojiw" do słów: „i terplat", — d) w ustępie od słów: „Nacjaż jaka" do słów: „swoju Metu", — e) w ustępie od słów: „I tomu Akt" do słów: „fizycznoji odnosty", — znamiona zdrodni z art. 154. §. 2. k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu oraz zniszczenie składu czcionek odnoszącego się do wymienionych ustępgw i wydać w myśl §. 493. p. k. zakaz dalszego tego pisma drukowego.

Zarayem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czacopisma nakz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie.

Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidzine w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu propagandę nacjonalistycznych separatystycznych haseł ukraińskich a zatym nawoływanie do popełnienia zbrodni stanu i pochwalenie tej zbrodni.

Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 37 ustawy prasowei jest zatem powyższe postanowieuzasadnione.

Prywodniczacy: Ł. Malicki wr. Protokolant: Mieszkowski wr, Za zgodność: — (podpis nieczytelny)

ОСВІТНЯ СПРАВА

I.

Про вагу, значення і завдання культурно-освітньої ділянки взагалі, а в нас та ще під сучасну пору, зокрема, вже не приходиться писати. Як теж не приходиться писати про потребу праці в тій ділянці. Про те все, у нас вже стільки говорилося й говориться, що повертати щераз до того питання, заповнювати ним сторінки преси і забирати час собі й читачам, було б чимось більше, як зайвим. Зрештою й на сторінках нашого часопису, недавно, ми порушували те питання, де воно було, на нашу думку, ясно і вичерпуючо, як на часописну статтю, обговорене.

Культурно-освітнє питання, його вага, значення, завдання, і потреба праці в тим напрямі, є вже самозрозуміле і воно не викликує вже навіть сумнівів. Доказом того, що воно так уже є, може служити факт помітної активізації в тій ділянці. І то активізації в кожному напрямі, як теоретичному так практичному, як видавничому, так безпосередно виконному на місцях. Чи ця активізація охопила вже всі закутини нашої землі і чи вона є пляновою, систематичною і послідовною, це вже інше питання.

І тому, коли сьогодні можна і треба ще говорити про культурно-освітню ділянку і питання, то головно про те, як і **хто** повинен тією ділянкою і працею **кермувати**, і **як** і **хто** має цю працю виконувати.

Тому, що те питання стало тепер актуальне і було також, в порядку дискусійному, порушене на сторінках нашого часопису (див. „Голос" ч. 1. з дня 10. січня 1937. ст. 7. стаття п. з. „За освітню справу"), ми в тому напрямі подаємо декілька своїх завваг.

II.

Пан Мирослав Осадчук у своїй дискусійній статті „За освітню справу", про яку ми вище згадали, стверджує: активізацію, чи пожвавлення, в нашій культурно-освітній ділянці; ріст нашого організованого життя, а за тим і більшу жертвенність нашого громадянства на вдержання орг. апарату; значний приплив свіжих, інтелігентних сил і скріплення навчально-провідницького елементу в наших освітніх організаціях.

Зупиняючись над причинами приплиbу тих сил, над якісними недостачами в одної частини тих сил, які впливають і на вартість їхньої праці, над недостачами нашої культурно-освітньої роботи, автор, призадумуючись над способом направи того всього приходить до висновку, що: **„тільки сильна організація, союз освітників, зможе успішно боротись за краще поставлення освітнього питання, а разом і за свої власні, станові інтереси, що так тісно з цим питанням в'яжуться."**

„Тому завданням найближчої хвилини повинно бути створення цієї конечної організації".

„Роботи ж для неї багато:"

„Згуртування й провірка освітницьких кадрів".

„Самоосвіта й самовиховання шляхом з'їздів, нарад, анкет, творення окружних „кабінетів освітника", з відповідними бібліотеками, творення власної преси тощо".

„Плянове розміщення сил в порозумінні з дотичними організаціями".

„Поставлення освітнього питання на зах.-европейському рівні з узглядненням власних добутків та питоменности української нації."

„Боротьба за матеріяльне забезпечення освітника".

Стільки у згаданій статті.

Крім того, маємо відомості, що вже, не чекаючи на вислід дискусії в пресі, започатковано творення такої організації культурно-освітніх працівників, якої завданням було б, як є в проєкті „правильника": „створення відповідної сили, що подбала б за здійснення культ.-освітніх ідей".

Нема найменшого сумніву, що поставлення питання направи недомагань в нашій культурно-освітній ділянці, на порядок дня і порушення її громадянством на сторінках преси, є явищем позитивним.

Іде тільки про те **„як"** і **„хто"** має про цю направу недомагань **подбати!**

Коли іде питання про те, „хто" має про те подбати, то знову ж таки, нема найменшого сумніву, що до того покликане є Матірне Т-во „Просвіта".

Лише Матірне Т-во „Просвіта" може **рішати** про „поставлення питання" на такому чи інакшому „рівені"; узглядновати власні здобутки та питоменності української нації"; **кермувати** освітою і вихованням кадрів освітників, творити до того бібліотеки і пресу; **пляново** розміщувати сили", та в кінці: „подбати за здійснення культурно-освітніх ідей".

Це є не лише **право,** але й **обов'язок** Матірного Т-ва „Просвіта".

„Як" воно буде це переводити, то вже виходить поза рямці цієї статті. Але нема найменшого сумніву, що тут не обійдеться, ані без кадри освітників і їх виховання, та розміщення і матеріяльного забезпечення, ані без бібліотек і преси і їх фінансування. На те все Т-во „Просвіта" мусить випрацювати основний плян і його систематично і послідовно реалізувати.

Коли б для тієї цілі треба було творити осібну організацію, то тоді повстало б питання доцільности і потреби. Матірного Т-ва „Просвіта" з його Філіями. Тоді вповні вистарчала б „Організація культурно-освітників" і „читальні".

Дальше, в „проєкті" „правильника". проєктованої організації культурно-освітніх працівників", є м. інш. таке: „карність і послух зверхникам" (розуміється зверхникам организації — О. Б.), а дальше: „Культ.-освіт. працівник робить умову з організацією, а організація з установою", „культ.-освіт. працівник не бере платні від установи, тільки посередно через організацію".

Виходило б таке, що: установа, несе **відповідальність за працю,** приймає працівника і **платить** йому за працю, але... **немає на нього жадного впливу!** Це є недопустиме! Працівник, мусить безпосередньо й беззастережно повинуватися вказівкам Установи, яка його приняла до праці, платить і несе відповідальність за цю працю. І тут ніхто третій не може і не сміє мати найменшого впливу.

Інше питання є, потреба станової „організації культ.-освітних працівників" яка дбала б про моральні, правні і матеріяльні інтереси своїх членів. Не маю статистичних даних, чи у нас вже є **стільки** культ.-освітніх працівників, які заслугують на цю назву, щоб б вже було можна і потрібно творити станову организацію, чи може вистарчила б секція при даній установі. Так, чи інакше, та ка організація, чи секція, могла б тільки заступати інтереси своїх членів, а не рішати про зміст, форму, чи напрямні їхньої праці в установі, чи й цілої установи.

Було б побажаним, щоб Матірне Т-во „Просвіта" подбало, про випрацювання пляну праці в культурно-освітній ділянці і, систематично і послідовно реалізуючи його, усунуло недомагання, які без сумніву є в тій ділянці. Бо проєкт та-кої організації, з такими компетенціями, міг повстати тільки у нас, на тлі нашої незавидної дійсности, „на основі нашого звичаєвого права", де кожний, хто, що і як хоче, уміє і уважає за потрібне, робить, не питаючися того в чиїм імени і на чию відповідальність це робить!

О. Бойдуник.

З життя і преси

Чи тільки „прикра справа"?

В яких обставинах живемо, а з тим, як дуже послаблене вже нераз почуття національної гідности серед нашого громадянства, виявили, хоч як воно не болюче й соромно, цьогорічні Крутянські Роковини.

Нам передано таке письмо Всестудентського Комітету Свята Крут:

„Подаємо до відома, що заповіджене Всестудентське Свято Крут, що мало відбутися дня 31. січня ц. р. в залі кінотеатру „Атлянтик", не відбудеться — з причин, від Комітету незалежних.

Сам факт, що в тому самому часі мали відбутися два „Свята Крут", здивував може українське громадянство. Десять літ Крутянський Чин існував лише, як факт, записаний в історії визвольних змагань. Щойно українське студентство перше спопуляризувало культ геройського чину під Крутами 29. січня 1918. — а день той став святом української молоді взагалі, а студентства зокрема. Починаючи від того часу, студентство рік-річно уладжувало святочні Крутянські Академії. Винятково в мин. році, коли студентське зорганізоване життя послабили зовнішні чинники, за порозумінням із студентством, а навіть при його співпраці улаштувало це свято т-во „Молода Громада".

В цьому ж році Всестудентський Комітет, нав'язуючи до традиції попередніх літ, почав підготовляти Крутянську Академію для ширшого громадянства. В міжчасі довідався, що подібну імпрезу задумує уладити т-во „Молода Громада" і тоді звернувся усно й письменно до голови т-ва, дир. Ю. Шепаровича з замітом, що згідно з минулорічним порозумінням „Молода Громада" не повинна цеї імпрези уладжувати. Та „Мол. Громада" поставилась негативно до домагань студентства, навіть пересунула свою академію з вечора на полудне, діставши піддержку кооп. „Вогнів" та трьох студентських товариств, яких акцію, інспіровану партійними й чужими для студентського руху чинниками, спрямовану на розбиття зорганізованого студентського життя однодушно осудив цьогорічний Всестудентський Конгрес. Всестудентський комітет Свята Крут, уважаючи становище „Молодої Громади" безпідставним, продовжав дальше підготовку свята.

Та зараз виросли різного роду „перешкоди", за якими наглядно криються певні куліси. Комітет винаймив був залю великого міського театру, задаткував її, але в останніх днях одержав від магістрату письмо з відмовою залі. Як мотиви відмови, подано „...в тим дню і о тей самей поже „Свенто Крут" ужондза в Театже Розмаітосьці (Дом Народни) інна організація...".

Ці перешкоди й інші спроби розбити Всестудентську Крутянську Академію Комітет поборов. Та завершенням акції є письмо львівського город. староства з дня 27. І. із забороною уладити імпрезу „зе взглєнду на безпєченьство і пожондек публічни".

Комітет доложив усіх старань, не оглядаючись на кошти, щоб свято випало репрезентативно й величаво, а куліси, які зложились на те, що свято не відбудеться, громадянство само зрозуміє й оцінить".

Що треба додавати до того комунікату? Чи можна, як це чинить „Діло" (в числі з 30. січня ц. р.), писати про „прикру справу із святами Крут", кидати тільки в сторону студентства, тих чи [redacted]

інших його груп, що ця справа „пахне справжньою скандалістикою, яку слід би мерщій зліквідувати нам самим, не чекаючи польських заборон і розпорядків..“? Винуватити тільки студентську молодь того чи іншого напрямку? Адже, чи ж не рішаючим тут було становище львівської „Молодої Громади“ — організації колишніх військових, сьогодні вже старших громадян, що патронувала отому „розбиттю молоді“? Тих, що їх перших було обов'язком не допустити до такого епілогу цьогорічних Крутянських роковин!

Але „Молода Громада“ не тільки не запобігла „скандалістиці“, що про неї пише „Діло“, але й разом із трьома студ. організаціями влаштувала таки „свою“ Академію в дні 31. січня ц. р. Влаштувала, хоч найбільш гідним виходом тоді було: не влаштовувати вже тієї Академії взагалі.

Якою ж іронією бренить потому, коли „Діло“ (з 2. II. ц. р.), в якому співпрацюють і що його редагують теж члени „Молодої Громади“, захоплюється словами Гітлера „про честь нації“, запитуючи: „що може існувати більшого від прапору національної гідности?!“!

бкр.

За тверезість

ВІДРОДЖЕНЕЦЬКИЙ ФРОНТ НА ПІДГІР'Ю.

Коли на культурно-освітньому полі слідний у нас щораз сильніший розмах у праці, то на відродженецькому відтинку праця в нас в останніх роках ослабла, бо й ворог алькоголь у час скрути втратив майже зовсім свою силу пустошення народнього майна. Філія „Відродження“ в Станиславові не проявляла в останніх роках ніякої діяльности. Тому Головна Рада припоручила її переорганізувати.

26. грудня 1936. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Філії, на яких вибрано нову Раду з головою о. Михайлом Ганушевським, секретаркою п. Ольгою Косарчин й організаційним референтом Николою Никифорчином на чолі.

Організаційний референт зорганізував біля 30 організаторів-освітників із цілого Підгір'я й улаштував для них „Просвітянський і відродженецький вишкіл“ у Станиславові. Після вишколу уложено широкий плян ударної відродженецької кампанії, яку виконають вишколені організатори на цілому Підгір'ю й Гуцульщині.

Треба тільки зараз сильнішого підтриму тієї акції з боку всього українського громадянства (головно селянства) на цілому Підгір'ю, а праця організаторів-освітників, ведена по одному пляну, напевно увінчається успіхом.

Філія взиває ще нових відродженецьких організаторів на свій фронт, а все українське громадянство прохає співпрацювати й порозуміватися з нею. (Адреса: Філія „Відродження“ в Станиславові-Гірці, вул. Кмеця 11.).

З ДІЯЛЬНОСТИ „ВІДРОДЖЕННЯ“.

В місяці лютому ц. р. Головна Рада „Відродження“ улаштовує для львівського громадянства Протиалькогольний і Протинікотинний Курс. На тому Курсі викладатимуть визначні українські знавці алькогології й нікотинології. Кирс триватиме три дні. Час, місце й програму Курсу назначиться окремими повідомленнями. Незалежно від того Головна Рада висилатиме своїх прелегентів з популярними протиалькогольними й протинікотинними рефератами до усіх укр. установ, організацій, товариств і читалень „Просвіти“ на терені міста Львова.

За майбутнє Закарпаття

ЩЕ ПРО КОНГРЕС ЗАКАРПАТСЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА.

Закарпатське населення, що сливе через тисячеліття осліпленим блукало в темряві неволі, проломом виходить на кін історії й міцно стає в ряди передовиків загально-українського національного відродження. Уже перші молоді кадри цього нового відродження Закарпаття приходять до голосу. І, як на СУЗ у 1917. році, першими провідниками національного пробудження Закарпаття стають учителі й студенти, що так же само йдуть, як ішли ті в 1917. році, на барикади українських національних змагань. Що-року чи то на конгресах молоді чи то на конгресах учительства ми бачимо щораз нові успіхи. Народжується на Закарпаттю нове українство.

Ніде на інших українських землях середовище, з якого виростають ці сили, не є подібним до закарпатського. Село без свідомої інтелігенції й духовенства, село з безконечними злиднями й безпросвітньою щоденщиною, село Закарпаття — стає стихійно до національного змагу.

Йшов селянський син до учительської семинарії, торговельної академії, чи то до гімназії. Замешкував з другими такими як і сам у селянській хатинці десь на передмістю українського закарпатського міста. Засідав на довезенім батьками вівсянім чи кукурудзянім хлібі за науку. Йшли тяжкі роки. Чужа національно й ворожа духові українського села професура в неодній з цих шкіл робила цим селянським дітям труднощі. Не рідко за саму назву українець викидали вже з останньої кляси школи. Та молодь не заломлювалася й не зрікалася свого національного імени. Так кувалися характери нового Закарпаття. Верталася ця молодь із школи в свої села й приносила з собою світло культури й національного пробудження. — Починала самотужки піонерську культурно-освітню й національно-громадську роботу. Батьки й брати вчилися читати й розуміти ціль нового життя. Села піднімалися за цими передовиками нової української інтелігенції. Ціле Закарпаття вкрилося „Просвітами“ й кооперативами. З розмахом поширилась українська преса Закарпаття. А цим новим молодим українським стежам Закарпаття додержують кроку й кількох одиниць старшої генерації. Але їх не багато.

Знаючи про цей, кількома словами накреслений шлях народження цеї молодої української інцелігенції, можна зрозуміти вповні цей VII-ий конгрес українського закарпатського учительства, конгрес що своїм розміром і своєю поставою примусив також чехів уважніше поставитися до українства. Бо все молоде вчительство, не дивлячися на пляновану перешкоду з боку краєвого шкільного інспектора чеха Бондрачка, прибуло чисельно на конгрес і потягнуло за собою й старшу учительську генерацію. Отже не дивлячись на те, що інспектор несподівано пересунув різдвяні ферії з тим, щоб унеможливити участь на конгресі учителям із дальших місцевостей, учительство прибуло на конгрес у числі — 1084 на всіх 1434 членів „Учительської Громади“. Ця несподіванка властиво й поставила чехів перед питанням або прийняти бій, або його спробувати відхилити.

*

Про сам перебіг цього конгресу, про який писали ми в попередньому числі, можна сказати, що він проходив, як ніодин з попередніх, в ентузіястично-піднятому настрою, з певною своєї сили постановою та з виразними рішучим наставленням — боротися за повне здійснення українських національних ідеалів. І так конгрес, разом із педагогічно-організаційною сторінкою, що зокрема позначилася в ряді лекцій влаштованих у рямках конгресу, мав могутній й рівночасно поважний національно-маніфестаційний перебіг. З минулорічної боротьби з чеськими політичними чинниками й із їх агентурами на Закарпатті українська „Учительська Громада“ вийшла переможцем. Своїм же рішучим відпором цього протиукраїнського наступу „Учительська Громада“ заімпонувала новим 250-ти учителям, що вступили в 1936-ім році в члени Громади. Й це не пройшло без відповідної уваги з боку цілого конгресу, як також і чехів. — В словах промовців чулася непохитна віра в свою національну правду й у свою незламну силу, чулася ясна безкомпромісовість у своїх домаганнях і чулася неподільна духова й кровна єдність із усім українським народом.

Властиво всі ці настрої, що вже панували й перед конгресом, примусили дотеперішнього украіножера краєвого шкільного інспектора Вондрачка виступити на цім конгресі й проголосити українською мовою признання й побажання успіху в праці українській „Учительській Громаді“. Слушні з приводу цього підносилися в колуарах конгресу зауваження, що „молитва без діл є мертва“, як теж слушною була перестoрога висловлювана словами Самуся: „...довірювання чужинцеві це найбільша форма неволі“.

З гаслом — витривати на своїх позиціях і з новими силами здобути нові, роз'їхалося учительство по своїх закарпатських селах, щоб муравлиною працею здійснювати нові завдання.

ЧЕХІЗУЮТЬ ЗАКАРПАТСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО.

В 1920. р. на Закарпатті було українських народніх шкіл 321, а чеських 22. Та від 1920. року все змінилося. Тепер число українських шкіл на Закарпатті зросло у 145, а чеських у 144 школи. Зріст у відсотках наступний: українські школи зросли за 16 років на 45,17 відс. а чеські на 654,54 відс.

КОНФІСКАТА ПОВІСТИ.

Прокуратура окружного суду в Ужгороді сконфіскувала повість українського Закарпатського письменника В. Ґренджі-Донського „Ілько Липей — Карпатський розбійник“, яка вийшла у Львові. Як мотив конфіскати подає прокуратура „легковаження автора для чеського народу та жидів“, а також „загрозу для публичного спокою“!

До наших Вп. Передплатників, Читачів, Прихильників і Кольпортерів. Поширюйте наш часопис „Голос“ та приєднуйте передплатників! Творіть пресовий фонд „Голосу“!

Знову клясовий ворог

Київ. „Вісті“ з 5. січня ц. р. друкують передовицю п. з. „Революційна пильність і піднесення партійної роботи“. В цій статті, яка між іншим є передруком з московської „Правди“, розправляється автор з „підручними фашистів, троцькістсько-зіновєвською зграєю“. На думку автора статті „ворог прорахувався на цей раз. Розчавити гадів! Не має місця на радянській землі! — ось одностайна вимога всіх трудящих нашої країни“.

І так знову, котрийсь там раз із черги Москва охрещує обридлою назвою „троцькізму“ всяку протимосковську діяльність, бо в цей спосіб лекше Москві вести боротьбу з революційними настроями мас. Тому й нам треба теж пильно слідкувати за всіми проявами тієї боротьби, як її Москва не називала б. З наведеної статті цитуємо наступний для нас цікавий уступ:

„Міцно окопалися троцькістсько-зіновєвські мерзотники в Ростові на Дону. Лютий ворог народу, шкідник-терорист Глєбов-Авілов мав своїх агентів в окремих ланках ростовської міської партійної організації. Характерно, що деякі керівники міської організації не тільки не провадили боротьби з фашистськими агентами, але й самі виявились уміло замаскованими троцькістами. Ось чому не одноразові вказівки Ц. К. В. К. П. (б). про неблагополучність у ростовській організації зустрічали тут глуху стіну протидії. Троцькістсько-зіновєвські бандити, які пролізли до партійного апарату, щоб відвести очі, констатували „зрушення“, „успіхи“....

Дуже повчальні також уроки київської партійної організації. Запеклі дворушники з троцькістсько-зіновєвської зграї пролізли тут на ряд керівних постів, навіть до партійного апарату. Вороги народу уміло розкладали своїх людей, для пляномірної шкідницької, терористичної діяльности. Добір кадрів був не досить ретельний“.

В дальшому „Вісті“ закликають до партійної чуйности та до боротьби з класовим ворогом, до розгорнення широкої пропаганди, щоби знищити „мерзотників і уламків розгромленої правої опозиції“.

Видко, що на СУЗ аж кишить під сучасну пору від революційних організацій і звен, коли „Вісті“ уважали доцільним передрукувати цю богатовимовну статтю з „Правди“ і бити на тривогу.

„Перепис“ населення на СУЗ

З днем 6. січня ц. р. в цілому СССР відбувається „перепис“ населення, який служитиме Москві, як дальший аргумент і засіб до імперіялістичної політики супроти поневолених народів. Що цей „перепис“ для Москви дуже важний з чисто політичних оглядів свідчить те, що вся большевицька преса надзвичайно багато місця присвячує підготові цього „перепису“, зокрема т. зв. „попереднього заповнення переписних листів“, яке відбувалося в днях від 1.—3. січня. Тисячна хмара т. зв. обліковців, не питаючися волі совєтських громадян, виповнювала переписні листи і 6. січня контролювала свої дані. Що не вдалося тенденційно зареєструвати в користь московських можновладців підчас підготови „перепису“ і в день самого „перепису“, те зовсім певно переведуть канцелярії обліку в часі до 11. січня.

Що українське населення зрозуміло тенденції Москви, свідчать богатовимовні і часті факти саботажів, „недотягання“, „відставання“ і т. д. З кожного числа „Вістей“ можна навести незвичайно багато прикладів опору населення. Ось „Вісті“ з 5. січня подають наступне:

„Подекуди класовий ворог намагається вести підривну роботу. Так в гуртожитку на Зугресі (в місті Сталіно) на одній з найважніших ділянок якийсь громадянин, коли обліковці розпочали попереднє заповнення переписних листів почав умовляти жителів, щоби вони не давали відомостей“.

В донецькій області, в боківському районі не вийшло на роботу 27 обліковців, а у маріюпольському аж 49. В самому Харкові не вийшло в перший день на роботи 134 обліковців, на другий день 64. Такий реєстр можна б на підставі самих „Вістей“ навести з усіх областей. Зокрема йшла агітація із сторони бувших священодіятелів та монахинь, агітація за тим, щоби населення подавало, що воно віруюче.

Який не був би вислід цього перепису, то сміємо твердити, що він під ніяким оглядом не відповідатиме дійсному станові на СУЗ.

Протиалькогольна і протинікотинна вистава

В місяці лютому ц. р. Головна Рада „Відродження“ улаштовує у Львові пропагандову Виставу образів, що ілюструють наслідки вживання алькоголю й тютюну. Вистава заповідається незвичайно гарно завдяки новим образам — плякатам наших визначних мистців-малярів, що приготовили на цю Виставу свої праці. З надісланих праць на вирізнення заслугують образи Проф. Петра Обаля, Володимира Баляса, Святослава Гординського, Ярослава Коваля, Малюци й інших. Багатий є відділ чужинецьких образів з тієї ділянки, польських, німецьких, сербських, болгарських й інших. Вистава буде відчинена кожного дня. Шкільна й студентська молодь може оглядати Виставу групами.

Із СУЗ

„АНТИДЕРЖАВНА ДІЯ“.

Пленум Ц. К. К. П. (б) У. „визнав, що по більшості областей України незадовільно проходить ремонт тракторного парку“. — „План ремонту тракторів у четвертому кварталі минулого року зірвано“. „...вкрай незадовільний хід ремонту найпотужніших сталевих коней „Сталинців“. План ремонту тракторів „Ч. Т. З.“ у четвертому кварталі виконано лише на 37,7 відс.“. Низька якість складання моторів по ряду МТС“, „... у відремонтований трактор наставили знову негодящу деталь. Це антидержавна дія, вона веде до зриву виконання завдань партії і уряду“. (З „Вістей“ з 10. січня ц. р.).

МОСКОВЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Харківський державний університет носить ім'я Горького. Одеський художній музей зібрав матеріяли, що характеризують перебування Пушкина в Одесі. Про це „Вісті“ з 10. січня ц. р. пишуть так: „...змальовано окремі частини міста, особливо найбільше людні місця його, де безперечно дуже часто бував Пушкин“ або „...є малюнок Шлагбавма — загороджувальних воріт з перепускною будкою 1820. років, через яку, безперечно, проходив поет“.

„Вісті“ ж з 12. січня пишуть таке про завдання пушкинських комітетів, яких допомога й вказівки, „...стосується не тільки, сказати б, доведення до мас самих творів поета, правдивого марксистського висвітлення його життя і діяльности, а й багатогранного відображення пушкинської творчости в музиці, живопису, його впливу на клясичну й сучасну радянську літературу в тому числі й українську“ і т. д. Ці самі „Вісті“ подають, що з 10. січня до 10. лютого у всіх робітничих клюбах провадитиметься пушкинський фестівал, а з 10. лютого до 10. березня — фестівалі провадитимуться в театрах. По всіх театрах, кіно-театрах, школах, піонерських палацах, клубах та по всіх колгоспних хатах „ребята“ організують пушкинські вистави і т. д. і т. д.

ТАК ПЛАТЯТЬ ХАХЛАМ!

„Марта Борщ з колгоспу ім. Косьора, бахмацького району, славнозвісна героїня колгоспної праці викопала буряки й здала державі. З того часу минуло три місяці, а вона не одержала жадної копійки за здані буряки. Грубо порушуючи постанови партії і уряду про розрахунки з майстрами високої врожаїности, правління колгоспу стало на шлях зрівнялівки. Цей метод розподілу прибутків спрямований на зрив стахановського руху. Це швидко підхопили ворожі стахановському рухові елементи і з Марти Борщ та членів її ланки, які чесно працювали насміхаються, глузують. Марта Борщ живе в старій, напів зруйнованій хатинці, такій малій, що ніде стола поставити. Невеличкий сарай завалився, огорожа садиби згнила. У хаті Марти нічим палити. Палива, що дало правління колгоспу вистарчить її лише на один тиждень“. Таке подають „Вісті“ з 12. І. 1937 р.

В РОБІТНИЧОМУ „РАЮ“.

У дніпропетровському заводі ДЗМО ім. Хатаєвича в гуртожитку ч. 2. працює комендантом Кушнірова. Поводження Кушнірова з робітниками брутальне. Коли робітник Червінський звернувся до заступниці Кушнірова з просьбою замінити подушку, бо подушки вже шість місяців не мінялися, то вона сказала: „Ми вас будемо мучити на голому ліжку“. Таких випадків можна навести сотки кожного дня. (З листа робітника до „Вістей“ — з дня 11. І. 37).

Куди йде Німеччина

Промова Гітлера з 30. січня ц. р. закінчила ряд важливих промов европейських державних мужів. По промовах англійського мін. Ідена й французького премієра Блюма, які теж порушували взаємовідношення до Німеччини, треба було сподіватися, що Гітлер присвятить в промові багато місця справам заграничної політики. Не можна було оминути цього тому, що Іден отверто висказав побоювання Англії за наслідки протибольшевицької політики Німеччини, монтування т. зв. фашистівського бльоку держав і політики спрямованої на відбудову внутрішньої самовистарчальности Німеччини, що має бути досягнена за 4 роки. Теж премієр Блюм поставив ряд запитів в сторону Німеччини і робив навіть делікатну оферту Німеччині, якщо б вона згодилася піти на уступки в користь „загального мира“. Зокрема Блюм видвигнув справу зброєнь і справу договорів. І в одній і в другій стоїть він на становищі, що їх можна розв'язати тільки в рямах загальних міжнародніх переговорів на ґрунті Ліґи Націй. На розмови з Німеччиною сама Франція не піде, бо що скажуть її прихвостні.

Промову Блюма Гітлер поминув в своїй промові мовчанкою. А, відповідаючи Іденові, відповів між рядками і Франції. Відповідь Гітлера була ясна й рішуча в найбільш засадничих справах. Заявляючи, що Німеччина здобула за 4 роки повну рівноправність завдяки „політиці заскочень“ зн. доконаних фактів. він нині відкладає ці політичні методи і заявляє волю до льояльної співпраці. З Францією не може бути навіть в думці ніяких спорів. Згадуючи незвичайно приязні взаємини Німеччини з Польщею, Австрією, Італією, Угорщиною, Югославією, Болгарією, Грецією, Португалією й Еспанією, а поза Европою з Японією — Гітлер заявив, що в цей спосіб готова є Німеччина наладнати свої взаємини з іншими державами, але це залежить від них самих.

Дальше Гітлер заявив, що Европі грозить залив большевизму. Німеччину не обходить, як оцінюють загрозу тієї небезпеки інші держави. Вона сама вважає большевизм небезпекою в світовій скалі і тому не може йти на пактування з СССР або державами большевицькими. Загрозу большевизму збільшує мілітарна потуга СССР. Тому Німеччина не може сліпо вірити в розброєння. Вона сама може означити висоту своїх зброєнь, бо тільки сама може теж оцінити силу небезпек, які їй грозять. Тому є проти пустих промов в Лізі Націй. „Лізі Націй — говорив з насміхом Гітлер — можна рівно добре доручити, щоб пильнувала приплывів і відпливів моря“. Як пропозиції практичні для майбутнього мирного упорядкування Европи Гітлер висунув цілий ряд домагань, між ними загамування большевицької міжнародної пропаґанди, реформу Ліґи Націй, і пошану прав національних меншин.

НАШИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ І ЧИТАЧАМ ДО ВІДОМА.

ВЖЕ В НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ „ГОЛОСУ“ ОТВИРАЄМО ГОСПОДАРСЬКУ СТОРІНКУ. В тій сторінці будемо порушувати й обговорювати, як з теоретичного, так з практичного боку, всі справи зв'язані з господарською ділянкою і її галузями, як хліборобська, промислова, торговельна, ремісничa і робітнича.

Тому просимо всіх наших Передплатників, Читачів, Дописувачів і Мужів довіря, подавати нам всі відомості з місць про всі прояви і вияви, недомагання і успіхи в нашій господарській ділянці.

Із світових подій

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ.

30. м. м. Німеччина святкувала урочисто четверту річницю приходу Гітлера до влади. День цей став днем підрахунку успіхів націоналістичної влади за 4 роки правління (від 30. січня 1933. р.). Німеччину скріплено внутрішньо і зовнішньо. Знищено розклад партійництва, загрозу большевизму, мільйони безробітних дістали працю. Німеччина упоралася переможно з величезними господарськими трудноща ми. Назовні привернено Німеччині повну рівноправність і гідність. Відбудовано армію й скинено всі тягарі версайського договору. Гітлер виголосив очікувану державними мужами Европи велику промову. Завданням найближчих 4-ох років поставив він: відбудувати повну господарську самовистарчальність Німеччини. Заповів теж впровадження нової конституції. (Про напрямні заграничної політики, які Гітлер видвигнув в своїй промові на іншому місці).

НІППОНСЬКА АРМІЯ СЯГАЄ ПО ВЛАДУ

Вже більше як тиждень Ніппон переживає урядову кризу. Ґабінет міністрів Гіроти уступив, бо ліберальна більшість парляменту заявилася проти збільшення кредитів на армію і проти заграничної політики (протимосковського порозуміння з Німеччиною й Італією) Цісар (мікадо) доручив був створити новий уряд ген. Уґакі. Армія зажадала рішучого впливу в уряді, гостро п'ятнуючи політику ліберальних партійних кругів. Ген. Уґакі, що мав намір піти на угоду з лібералами в творенні уряду під натиском військових кругів мусів виректися свойого завдання. Мікадо доручив місію створити уряд ген. Гіяші, кол. мін. війни. Його вважають прихильником військових кол. В кожному випадку, ця кріза вказує, що військові круги хочуть мати рішаючий вплив на внутрішню й зовнішню політику Ніппону. 26. січня м. р. було це причиною кривавого військового бунту, в якому згинуло два міністри. Тоді бунт здавлено, але впливи армії зросли. Треба сподіватися, що ще більше зростуть тепер.

НА ТЕРИТОРІЇ ЧЕРВОНИХ ГОЛОД, В МАДРИТІ ПОШЕСТЬ.

Повстанські війська ген. Франко заняли під Мадритом високорівню Альбацете, перетинаючи червоним получення з Андалюзією, звідки йшли для них транспорти поживи. На полудневому фронті війська повстанчого ген. Ляно затіснюють перстень довкола червоного порту Маляґи, наближаючись до нього на 10 км. Доля Маляґи пересуджена. Повстанське летунство зруйнувало получення між Валенсією й Барсельоною. На Баскійському фронті повстанці заповідають, що не здержаться від бомбардування міста на випадок дальшого опору. Червоним бракує зброї й амуніції. На території голод росте. В Мадриті одинокою поживою є хліб і риж. Бракує вугля. Голод спричинив в Мадриті небувалий зріст пошестей. Мешканці Мадриту не хочуть покидати його, бо з дня на день сподіваються входу повстанських військ.

БАНДИТИЗМ ЧЕРВОНИХ.

Французька телеграфічна аґенція „Авас“ — не можна її підозрівати в ненависті до червоних — подає: Три червоні міліціянти, що перейшли на територію Франції зізнали, що в лавах перших окопів по стороні червоних самі еспанці. Щойно в другій лаві „бореться“ міжнародня бриґада еспанських спасителів. Підчас атаки повстанців перша лава мусить іти у бій, бо інакше острілюють їх власні вояки з міжнародньої бриґади з другої лінії окопів. Французька влада арештувала на граничній стації осібняка в мундурі червоного міліціянта, що хотів скрити перед митною контролею дві валізки. В них найдено 150 золотих монет, 36 годинників, 240 дорогоцінних перстенів, 72 золотих брансолет і плятинових нашийників, 3 кільограмів дорогоцінних камінів, 11 клг. золотих медалів, пачку золотих зубів, ряд золотих медалів з фотографіями і ріжних пам'яткових медалів. Все вартости 1-го мільйона франків. Знайдено теж посвідку червоної політичної організації, що оповажнювала його продати все в Парижі. Стверджено ,що речі ці походять з грабунку в полягли х. По думці „Громадського Голосу“ червоні це самі більші герої!

НА ВІДТИНКУ БЕРЛІН—ДАНЦІҐ—ВАРШАВА.

Польсько-німецьке порозуміння в справі Данціґу відбулося коштом Ліґи Націй. На останньому її засіданні з мин. тижня справу Данціґу унормовано так, що обмежено вплив майбутнього комісаря Ліґи Націй на внутрішню політику данціґського гітлерівського сенату. З нагоди свята 30. січня німецький урядовий орган для справ заграничної політики „Фелькішер Беобахтер“ містить розмову свойого кореспондента з польським мін. Беком. Мін. Бек заявив, що польсько-німецький пакт з 26. січня 1934. р. не втратив своєї вартости і що рівночасно не перечить йому договір Польщі з Францією з 1921. р. В справі Данціґу можливе є тривале порозуміння Німеччини й Польщі на ґрунті господарських справ. З наладнання данціґського конфлікту радіє польська преса, вважаючи, що тим піднесено теж повагу Ліґи Націй.

ПРИСУД В МОСКОВСЬКОМУ ПРОЦЕСІ.

В суботу 30. м. м. закінчився в Москві процес проти Радека і 16 товаришів. Всі підсудні без винятку каялися й опльовували себе Слова підсудного Пятакова в сторону суду: „Стою перед вами в болоті моїх злочинів“, можна рівно добре вложити в уста кожного іншого підсудного. 13-ьох обвинувачених з Пятаковом і Серебряковом на чолі засуджено на розстріл. Радек, Сокольников (б. амбасадор в Лондоні) й Арнольд дістали по 10 років в'язниці, Строїлов 8. Незадовго розпічнеться мабуть процес проти дальших большевицьких достойників, що попали в неласку Сталіна, яких всипали на процесі Радек, Пятаков й інші. На лаві обвинувачених засядуть тепер б. нач. ред. Ізвестій Бухарін, б. совітський амбасадор в Лондоні Путна, б. адютант червоного маршала Тугачевського Смутний, б член Ц. В. К. Раковскій й голова робітничих союзів Риков. Крім них ҐПУ мало арештувати востанне ще багато осіб.

Присилайте передплату!

Коротко:

* Латвійська преса далі переконує Литву, що в її інтересі є замирення з Польщею. Польська преса покваппо передруковує оці намови.

* В Парижі замордовано москаля Навашіна, б. торговельно-банкового советського представника в Парижі, що в 1927. р. зірвав із Советами. Існують здогади, що його вбили агенти ГПУ; Навашін мав бути в тісних зв'язках з деякими підсудними з московського процесу Радека.

* Англійський мін. торговлі підписав у Вашингтоні торговельний договір з Америкою. Обидві сторони мали при тім устійнити, що держави, яким бракує сирівців можуть їх набути дорогою торговельної виміни, а не через признання колоній.

* 24. м. м. підписано в Білгороді пакт „непорушного мира і вічної приязні“ між Болгарією і Югославією.

* На тлі грабункових наїздів еспанських червоних на села вибухнули в окрузі Валенсії грізні повстання. В сутичках селян з червоними впало мин. тижня 114 вбитих і 320 ранених.

* Німецькі часописи подали, що 22. січня ц. р. два електротехніки, що мали доступ до Кремлю виконали атентат на Сталіна, підложивши пекольні машини. Замах не вдався.
в Данціґу голяндця адмірала де Ґрафа. Од-

* Ліґа Націй іменувала своїм комісарем наче він відмовився від тієї гідности.

* В англійській военній фльоті комуністичні агенти зорганізували кілька дрібних саботажів. Славна англійська розвідка вчас викрила виновників.

* Італійська армія в Абесинії веде бої з партизанськими абесинськими загонами раса Дести.

* В Китаю мало дійти до порозуміння між командантом збунтованої армії ген. Чан-Су-Ляна а нанкінським урядом. Командант тієї армії Ян-Гу-Чен мав заявити, що піддасться приказам Чан-Кай-Шека. Положення в Китаю дальше невиразне.

* Франція затягнула в Англії позичку на суму 50 мільйонів фунтів штерлінґів.

* Европейська преса пише про недалеке порозуміння Англії, Франції й Німеччини. На це мала б вказувати промова Гітлера з 30. м. м. та становище Німеччини в справі Еспанії. Німецька й італійська дипломатія не займають в комітеті невстрявання в еспанські справи такого непримиримого становища як перед тим

* Англія заключила з Італією торговельний договір в справах Абесинії, чим визнала підбій її Італією.

* Італійські часописи роблять щораз частіші випади проти Чехословаччини. Кажуть, що це наслідки візити німецького премієра Ґерінґа в Римі.

* В останній промові з 30. м. м. Гітлер уневажнив останні точки версайського договору, що тяжіли над Німеччиною. Зніс міжнародню контролю залізниць і державного банку.

* З бельгійського уряду уступив мін. Вандервельде, знаний діяч ІІ-го Інтернаціоналу. Уступив тому, бо його товариші міністри не далися набрати на людовофронтівські напрямки в заграничній і внутрішній політиці, які він пропагував.

* Кажуть, що Італія плянує зірвання дипломатичних взаемин із Советами.

* Польські студенти усунули у Варшаві жидів з будинку університету. Не зважаючи на те університету не замкнено, як давніше. Наука відбувається дальше.

* Латвійський уряд опрацював новий цивільний збір законів. В ньому забороняється м. ін. ділити селянам землю, щоб запобігти роздрібленню земельних наділів.

„ВИХВАТКА КЛАСОВОГО ВОРОГА“.

„Вісті“ з 18. січня наводять такий факт: кровальник М. Сулига працював у колгоспі „Паризька Комуна“, тростянецького району, харківської області. Закінчивши надвечір доручену йому роботу, він почав вимагати від голови колгоспу тов. Жабка, щоб йому негайно виплатили гроші. Жабко попросив його почекати до ранку. У відповідь на це Сулига з криком — „ось тобі за активну роботу, за розкуркулення мого батька“, — накинувся на Жабка і тяжко поранив його ножем. Сулигу заарештовано. Провадиться слідство.

Повітайте Ювилятку-Просвіту в 69. роковини її успішної праці. Шлім пожертви на „Дар Просвіті“.

З українського життя

Свято „22. січня“ в Берліні.

Як і кожного року так теж і цього українське студенство в Берліні, зорганізоване в Українському Студенському Товаристві „Зарево“ відсвяткувало врочисто Свято Української Державности. На програму свята складалися святочний реферат і деклямації.

22. січня в Будзанові.

Свято Державности — день 22. січня — відсвяткував Будзанів ширшими сходинами Т-ва „Луг“ з рефератом про вагу і значення великої річниці.

У святі взяла численну участь будзанівська молодь, яка своєю працею і присутністю на всіх громадянських імпрезах виказує свою активність і національну свідомість.

День 22. січня в Гоголеві.

Річниці 22. січня відсвяткував „Самоосвітній Гурток“ при читальні „Просвіти“ в Гоголеві, сокальського повіту, святочними сходинами з рефератом А. Андрущака „В роковини 22. січня“. Свято закінчено національним гимном.

Крутянські сходини.

Замісць невідбутої з відомих причин Всестудентської Крутянської Академії відбулися у Львові в дні 31. січня ц. р. Ширші Сходини, присвячені пам'яті Крутянських Героїв. У Сходинах цих улаштованих студентством взяли участь теж робітники й селяни. Було понад 600 учасників. У програму входили: св'яточна промова й інсценізація.

Програма коротка, але добре підібрана. Вражав святочний настрій учасників. Так і відчувалося, що присутні вдумуються в ці колишні Дні й події творені вірними синами Нації. Так і відчувалося, що Ширші Сходини з гордістю віддають шану тим, що вміли жити й умирати для своєї Батьківщини.

В річницю Крут.

Українське Студентське Товариство в Стрию влаштувало дня 29. січня ц. р. свято Крут з рефератом ред. Богдана Кравцева про Крути, їх вагу і значення для сучасности.

Тернопіль Крутянцям.

Річницю Крутянського Чину відсвяткувало громадянство Тернополя врочистою Панахидою за Поляглих під Крутами вечером дня 30. січня ц. р. Відправляло Панахиду сімох священиків під проводом о. кан. Громницького.

Після панахиди о год. 8. вечером відбулася Святочна Академія, влаштована заходом „Молодої Громади“. На програму Академії склалися: виступи мішаного хору, промова ред. Богдана Кравцева, деклямація п. Роми Романюківної, збірна рецитація й інсценізація пісні „Чорна рілля ізорана“...

Свято Крут в „Силі“.

Українське зорганізоване робітництво в Т-ві „Сила“ в 19-ту річницю бою під Крутами уладило в дні 31. січня 1937. Святочну Академію у власній домівці. На початку Академії робітники вшанували славну пам'ять Крутянців одно-хвилинною мовчанкою. Гарно опрацьований реферат, як під оглядом змісту, так і щодо форми, виголосив робітник Петрів Ярослав. Опісля робітничий хор відспівав декілька гарних пісень. Закінчено Академію відспіванням національного гимну.

„Просвіта“ в Акермані.

В Акермані (Басарабія) засновано наприкінці 1936 р. Т-во „Просвіта“ з читальнею і бібліотекою. Це перша „Просвіта“ в Басарабії.

Арештування в Луччині.

В ночі з 21. на 22. січня ц. р. перевела місцева поліція ревізію у Миколи Закоштуя із с. Лаврова й у сестри його Юстини Табакозської в селі Городище. При ревізії нічого не знайдено. Після ревізії відставили Миколу Закоштуя до слідчих арештів у Луцьку, звідки його по 48 годинах звільнено.

Арештування на Буковині.

Румунська поліція арештувала в Станівцях на Буковині чотирьох українців, за те, що не зняли шапок підчас співання державного румунського гимну. Арештованих буде судити військовий суд за протидержавну діяльність.

За нелегальну збірку.

ПАТ подає, що в селі Гошани, рудецького повіту, члени місцевої читальні „Просвіти“ Іван Галайко й інші уладили прилюдну збірку на будову читальняного дому. Тому, що не мали дозволу адміністраційної влади — поліція відібрала їм зібрані гроші, а збірщиків подала до покарання.

Нова Україна в Бразилії.

Харбінський „Манджурський Вістник“ ч. 46 подає, що в бразилійській провінції Лондріна українські переселенці заснували своє окреме село й назвали його „Нова Україна“. Село має сьогодні понад 100 садиб, свою „Просвіту“ — і розбудовується дальше.

Арештування в Глубічку Вел.

Дня 21. січня ц. р. перевела поліція ревізію в селянина Семена Говди й, арештувавши його, відставила до в'язниці в Тернополі. Причина арештування невідома.

Нам пишуть:

ІЗ СКІЛЬЩИНИ.

ГЕРОЯМ БАЗАРУ.

Громадянство нашого села (Хітар), розуміючи вагу і значення героїзму для скріплення національної свідомости, відсвяткове величано кожну національну річницю. Бо чини Героїв — це те, що мусить перейти в кров і кість цілої української Нації.

Так після величавого відсвяткування дня 1. листопада влаштувало наше село свято Базару в дні 21. листопада м. р. Читальня була виповнена по береги. Палкий, змістовий реферат про Базар прочитав п. А. Г-н. По рефераті заряджено одно-хвилину мовчанку. Далі слідувала деклямація М. Гирчина „Спіть, хлопці, спіть“ і реферат п. О. К. „Героїзм“. Свято закінчено в'язанкою вояцьких пісень.

Присутні зложили на добродійні цілі зл. 5.52. ВСЕВОЛОД.

ІЗ СТРИЙЩИНИ.

ЗАБРАЛИ КОЛЯДУ.

В день Йордану — 19. січня ц. р. — до Терешка Мельника в Ниневі Дол., пов. Стрий, прийшло двох постерункових з домаганням показати їм гроші заколядовані ним на лісту „Рідної Школи“, мовляв, чи нема між ними фальшивих. Терешко Мельник, не прочуваючи нічого, дав постерунковим всі гроші (33.50 зл.) до перегляду — вони ж, нічого не кажучи, всі гроші забрали, хоч і були вони зібрані на лісту „Р. Школи“ з підписом і печаткою Старости із Стрия. МІСЦЕВИЙ.

З ГОРОДЕЧЧИНИ.

ПРОСФОРА В БРАТКОВИЧАХ.

Дня 24. січня ц. р. відбулася в Братковичах, городецького повіту, спільна просфора в домівці місц. Кружка „Сіль. Господаря“ під проводом о. пароха Демчука. У просфорі взяли участь громадяни Браткович і доокілишніх сіл. Прибув теж представник „Маслосоюзу“ з Городка др. Буцманюк з рефератом про значення нашої кооперації і делегат „Р. Школи“ п. Когут з рефератом про завдання Рідної Школи і про Крути. Зприводу цього свята треба тільки замітити, що голова Кружка заборонював чомусь молоді брати участь у просфорі, а після того, як уже роз'їхалися гості, присутні не могли обійтися без алькоголю і під знаком келішка почали „бавитися“.

Час уже нашим людям, особливу пану голові спам'ятатися. Свідомі селяни Братковичів мусять в те вглянути і недопускати ніяким чином до такого згіршення.

ОЧЕВИДЕЦЬ.

З КРЕМ'ЯНЕЧЧИНИ.

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

Наше село Забара лежить в темному закутку Крем'янеччини. Невеличке воно — всього 57 господарів, в тому 17 родин римо-католиків — і до недавна майже нічим замітнішим не виявилося. Але в останній час свідомість села почала зростати (головно завдяки молоді) і навіть стає прикладом для других сіл. Ось 13. січня наша молодь влаштувала спільну „багату вечерю“, запросивши гостей теж із сусідніх сіл. Вечера пройшла без алькоголю, протеж усі бавилися дуже гарно й розійшлися й роз'їхалися домів аж після півночі. Підчас вечері кількох присутніх з'ясувало, чому не треба пити алькоголю і його шкідливість для людського організму і для життя народу, а на заклик п. Лукіянчука А. зложили гості зл. 6.95 на Українську Гімназію в Крем'янці. Вечірка відбулася в мешканні М. Павлюка, за що йому щира дяка.

За цим гарним прикладом Забари пішла й молодь с. Підтрійці Ант., влаштувавши дня 20. січня безалькогольну багату вечерю, підчас якої присутні зложили зл. 4.65 на Українську Гімназію в Крем'янці.

За тим повинна піти молодь й інших сіл. Наша молодь мусить бути тверезою, бо ж, як сказав Мацціні: „Коли станемо ліпшими, щойно тоді направду будемо вільними“.

А. Л-чук.

З ЛУЧЧИНИ.

ЙОРДАН В ЛУЦЬКУ.

Свято Йордану проводив що-року Луцьк дуже врочисто. У всіх церквах Луцька збиралися непроглядні маси народу і після богослужень хресні ходи лучилися в один великий похід і йшли через ціле місто на ріку Стир, де відбувалося посвячення води. Ще до недавна, хоч у святі Йордану брала участь і військова орхестра і навіть москалі й поляки, завжди церковні хори співали пісню „Боже Великий“... Цього року присутні вірні цієї молитви вже не почули. Кажуть, що це вплив „політики п. Тимошенка С., наступці Певного. ІЗИДОР.

ІЗ СКІЛЬЩИНИ.

ЯК ІНФОРМУЄ НАША ПРЕСА?

В Уричі в навечеря Богоявлення невідомі люди впали до помешкання Янкеля Шіфа і важко його потовкли, так що Шіфа відвезено до лічниці в Дрогобичі. У зв'язку з тим нападом поліція арештувала 4 молодих хлопців з Урича, а це: Богдана і Мирослава Сенишинів, Петра Стрільцева і Володимира Пехова. Але їх зараз звільнено, бо слідство виявило, що з нападом не мали вони нічого спільного і це тільки Янкель Шіф вказував на них, як на справників. Про цю подію подав зараз „Век Нови“, перекрутивши назву місцевости і прізвища арештованих, а за ним, не провіривши справи, і „Новий Час“ з 25. січня ц. р. Невже все те, чим „Век Нови“ оплюгавлює нашу молодь треба так поквапно передруковувати?! ГРОМАДЯНИН.

З ПЕРЕМИШЛЯНЩИНИ.

„ЯСНІ ЗОРІ“ Б. ГРІНЧЕНКА НА СІЛЬСЬКІЙ СЦЕНІ.

Аматорський гурток при Чит. „Просвіти“ в Лагодові вивів на 2. і 3. день свят Різдва прекрасну драму Грінченка „Ясні Зорі“. Поборюючи всі труднощі сільської сцени, цей амат. гурток своєю прекрасною грою й повним опануванням роль та знаменитим удекоруванням сцени виказав, що й найтруднішу річ можна при солідній підготові й доброму випробленні аматорів вивести на сільській сцені. Турецькі строї спроваджено зі Львова.

З КАМ'ЯНЕЧЧИНИ.

ЧОМУ ЖИДІВСЬКІ ТОВАРІ ТАНШІ?

В Кам'янці Струм. від якогось часу можна завважити такі дивогляди: жиди продають товарі з жидівських, а то й українських фабрик дешевше чим їх продає кооператива. На це дається ловити доокілишнє селянство, міщанство, а то й інтелігенція, міркуючи вже голосно: „чому жид може продати товар дешевше — чим кооператива“. Та справа починає бути ясною. Чим-раз ширші круги громадянства довідуються, що жиди в Кам'янці дістали з Америки суму 10.000 долярів для підбивання цін та знищення кооперації. Цією готівкою заряджує комітет в якого проводі є др. Ґольдштайн. Це той сам, що в суді заявляє, що не розуміє української мови та каже перекладати акти, писані по-українськи — на мову урядову.

Господарський огляд

БРАНЖЕВИЙ КУРС СУК-у.

У Львові відбувається І. Бранжевий Курс, влаштований Союзом Українських Купців і Промисловців. Усіх слухачів на курсі 51, в тому 8 жінок. В курсі беруть участь молоді і старші купці, як теж такі, що задумують щойно заснувати своє підприємство.

В п'ятницю 29. січня курсанти влаштували в себе Свято Крут, підчас якого зібрано 35.40 зл. на добродійні цілі.

ГОСПОДАРСЬКІ КУРСИ В РЕМЕНОВІ.

Щоб підготовити і якслід повести господарську працю на теренах Районових Молочарень Централі „Маслосоюзу“ і „Сіль. Господаря“ влаштували в Ременові к. Львова курс організації й методики для майбутніх господарських референтів. Перший курс тривав від 21—27. січня ц. р. Водночас відбувся в Ременові однотижневий, районовий курс годівельно-ветеринарийний для членів кружків „Сіль. Господаря“ ременівського району.

† МИКОЛА ТКАЧІВСЬКИЙ.

Дня 26. XII. 1936. помер по тяжкій, короткій недузі в 28. році життя МИКОЛА ТКАЧІВСЬКИЙ, передплатник „Голосу Нації“, „Обріїв“, муж довір'я Гол. Т-ва „Просвіта“, книговодець коопер. „Самопоміч“, секретар чит. „Просвіти“, член Старшини Т-ва „Сокіл“ і т. д. у Викторові.

Покійний був людиною хрустального характеру, зразком найкращих громадянських чеснот. Не стало того, що вмів бути не тільки провідником, але і звичайним рядовиком, бо своєю шляхотною душею чув, що загрожена Батьківщина потребує багато ревних робітників.

За свою працю довелося Йому чимало витерпіти, одначе Покійний тим не зражувався, бо свято вірив в побіду Націоналістичної Ідеї.

Признанням заслуг Покійного був величавий похорон, що відбувся дня 29. XII. 1936. при тисячному здвизі громадянства з цілої околиці та при участи представників повітових установ Станиславова. Спочив на викторівському кладовищі. — В. Й. П.!

В місяці лютім зайдуть до Вас висланці „Просвіти“. Прийміть їх щиро і радісно. Нехай не забракне у збіркових листах „Дару Просвіті“ нікого з нас. Зложеним датком засвідчимо, що наша „Просвіта“ всім нам дорога, що дорога нам доля нації.

Всі від найбіднішого до найбагатшого спішім впродовж місяця лютого з пожертвами на „Дар Просвіті“. В той спосіб засвідчимо, що Просвіта є нашою власністю, що всі ми, цілий нарід стоїмо непохитно на сторожі освітніх змагань та що зуміємо підтримати ті змагання морально і матеріяльно.

Листування Редакції

ЯЦ. В. О. — СЕНИГ.: Просимо подати ще підписи двох громадян, що засвідчили б правдивість наведених у Вашому дописі фактів.

А. АНДР. — Вашої статті в справі освітній друкувати не будемо, але Ваші думки використаємо для статті в тій справі.

М. КОРФАН. — Пришліть докінчення Вашого допису.

І. ТЕРНІВСЬКА. — Дуже дякуємо за статтю. Її надрукуємо в 6. числі. Просимо співпрацювати з нами дальше.

МСТ. ГОРИСЛАВИЧ. — Вашу статтю надрукуємо в одному з чергових чисел. Привіт.

В АДМІНІСТРАЦІЇ ГОЛОСУ ЗЛОЖИЛИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Збірка серед студентів б. з нагоди Крутянської річниці	70.81 зл.
Вп. Фединська А. Львів	5.— „
Вп. Пастушенко Волод. з „Николая“ в Серафинцях	8.— „
Вп. Брунець Іван, Львів	0.50 „
Вп. Хлопецький Петро, Боголюби	5.— „
Вп. Пехів Яць і тов., Урич	4.— „
Молодь Піддубців з нагоди Різд. свят	5.— „
Громадянство Городенки з нагоди Крутянської Річниці	14.— „
Збірка на забаві в Шляхтинцях	3.— „
Збірка в Калуші	8.55 „

НА РІДНУ ШКОЛУ:

Вп. Хлопецький П., Боголюби	5.— „
Хор при чит. „Просвіти“ в Оровім з коляди	5.— „

НА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ:

Хор. при чит. „Просвіти“ в Оровім з коляди	5.— „
Збірка в Шляхтинцях	3.— „

НА ВИКУПНО УКРАЇНСЬКОГО ГОРОДУ:

Хор. при чит. „Просвіти“ в Оровім з коляди	2.— „

НА УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ Т-ВА „СИЛА“:

Хор. при чит. „Просвіти“ в Оровім з коляди	2.10 „

Від Адміністрації

Вп. ЗАБОРСЬКА Анна, Ляшки дол. — Передплата заплачена по кінець лютня.

Вп. ДАНИЛОВИЧ Евген, Литвинів. — Заплачено по кінець лютня.

Вп. ОНУФРИК Петро, Пуків. — На що призначені гроші прислані двома переказами 28. І. ц. р.

ВСІХ НАШИХ ВП. КОЛЬПОРТЕРІВ прохаємо НЕГАЙНО вернути всі нерозходовані примірники нашого часопису, в першу чергу ЧЕТВЕРТОГО ЧИСЛА, тому, що цілий наклад того числа вичерпаний, а нам потрібно його для висилки новим передплатникам. Кошти звороту можна відтягнути з грошей одержаних з розходованих примірників.

Подяка

ВП. Рогатинському, кафлярському майстрові у Львові, Костюшки 1. за солідне виконання роботи і за даток 12.— зл. щиру подяку складає Гром. Ком. Доп. Українському Студентству й Управа Української Студ. Харчівні.

Львів, 1. II. 1937. р.

В лютім вийде перше число Квартальника „Вістника“ на 1937 р.

В. ТЕМЛЯК

Завдання нового покоління

Книжка займається важною проблемою виховання нового покоління для служби нації, приготованого до загальних і спеціяльних домагань, які може поставити одиниці наш тривожний час. Книжка основана на прикладі народів, які вихованням своєї молоді випередили нас.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, Чарнецького 26 м. 21. Чекове конто П.К.О. 500.371.

Вже вийшла з друку!
Нова книжка в-ва „Проміні“
п. н.:

Січові Стрільці

У легкій формі подає історію й геройський змаг найкращого україн. бойового відділу.
Ціна 20 гр., пересилка 10 гр. Кольпортерам 20 відсотків рабату.
Замовлення слати на адресу:
В-во „ПРОМІНІ“ Львів, Т. Голувки 10.
ч. пошт. розр. 50.

Увага! Новина!

Появилася листівка
З НАГОДИ РІЧНИЦІ БОЮ ПІД КРУТАМИ.
артистично виконана
Ціна одної 10. сот.

Хто візьме в розпродажу, відповідний опуст. На провінцію висилається, не менш 10 шт. за попереднім надісланням готівки.

Замовляти на адресу:
О. Капко, КАЛУШ, Водотягова 7.

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!
ілюстрований літературно - мистецький і науковий часопис:

„Обрії“

Видає й редагує БОГДАН КРАВЦІВ.

Адреса редакції й адміністрації:
ЛЬВІВ, МІЦКЕВИЧА 11.

Зголошуйтесь на рі і дописувачів „Голосу“!

Важна постанова.

Видавництво місячника „ЦЕНТРОРЕКЛЯМА“ вповні розуміючи завдання свого рекламового журналу — постановило, почнаючи від 2-го числа:

1. ЗБІЛЬШИТИ — обем журналу й вивінувати його ще краще, як під змістовим так і мистецьким оглядом. —

2. УМАСОВИТИ його в той спосіб:

а) БЕЗПЛАТНО — пересилати його в краю всім читальням, кооперативам і взагалі національним інституціям, що покриють тільки кошти цілорічної пересилки журналу в висоті 2 зл. наперід висланих.

б) промисловцям, купцям, міським клюбовим товариствам і іншим вільним професіям — знизити річну передплату до 5.— зл. З уваги на те, що наклад журналу узалежнений від замовлень, просимо прислати передплату найдальше до 12 кожного місяця. В продажі ціна примірника 0.80 зл.

Наступне число появиться в другій половині лютого. Журнал ілюстрований, з мистецькою обгорткою, друкований на крейдовому папері, — обіймає багато популярних і цінних економічних, а передовсім реклямових статтей.

Передплату висилати чеком до „Торговельно-Промислового Банку“ Львів, вул. Ґродзіцьких 1. І. ч. конта 506.778 за запискою „ЦЕНТРОРЕКЛЯМА“ або поштовим розрахунковим переказом ч. 243.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: ЛЬВІВ, ЗИҐМУНТІВСЬКА 12.

УКРАЇНСЬКИЙ САЛЬОН МОД

„М А К“

поручає:
найновіші моделі капелюхів, штучних цвітів, жіночих та мужеських рукавичок.
Солідна, дешева робота.
ЛЬВІВ, ГЛИБОКА 1. І. (напроти Політехніки).

Якщо хочете знати,
що таке фашизм
з чого він вийшов,
чим він оживлює Італію
й веде до могутности
читайте книжку провідника італійського фашизму
БЕНІТО МУСОЛІНІ

„Доктрина фашизму“

що появилася у Видавництві »ОБРІЇ«, Львів, Міцкевича 11.
Ціна 1.— зл., з пересилкою 1.15 зл.

Хто пришле гроші за п'ять примірників не платить коштів пересилки. Гроші можна висилати розрахунковими переказами »Обріїв« ч. розр. картотеки 41.

ХЕМІЧНА ВИРІБНЯ

„М О Т А“

ЛЬВІВ, ПЄРАЦЬКОГО 38. Тел. 268-58.

поручає:

„Мота“ всесторонний порошок, що знаменито миє, відвонює, дезінфекує все молочарське приладдя та господарську посуду.

Генеральне заступництво на всі молочарські круги Схід. Галичини і Волині перебрав „Маслосоюз“, Львів, Ґловацького 23.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ!

Малі Друзі

Журнал для дітвори

Вже вийшло 1-е число за січень 1937. р.

Багато образків у двох колірах.

Дуже цікавий зміст.

Замовляйте: „МАЛІ ДРУЗІ“ — Львів, вул. Тракт Глінянський 18. Розрах. перекази ч. 248. Ціна одного примірника 15 гр. Приймаємо тільки річну передплату 1.50 зл. і піврічну 0.80 зл.

Скріпім матеріяльну основу освітніх змагань. Не жаліймо жертв на „Дар Просвіті“.

УМОВИНИ ПЕРЕДПЛАТИ: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1.60, піврічно зл. 3.—, річно зл. 5.50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. доляр, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Чарнецького 26.